

Sygn. akt II UK 565/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek (przewodniczący)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku H. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi [...]
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]
z dnia 23 marca 2016 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu [...] do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 marca 2016 r., Sąd Apelacyjny [...] – w sprawie z wniosku H. K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi [...] o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy – oddalił apelację organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [...] z dnia 22 maja 2015 r., w którym Sąd Okręgowy zmienił decyzję odmowną organu rentowego i przyznał H. K. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 20 września 2014 r. na trzy lata.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wnioskodawca (ur. 28 lutego 1952 r.), z zawodu technik mechanik, w dniu 22 września 2014 r. złożył wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego lekarza neurologa, który stwierdził, że wnioskodawca jest częściowo niezdolny do pracy od 20 września 2014 r. (po zakończeniu zasiłku chorobowego – 19 września 2014 r.) na okres 3 lat. Sąd ustalił, że wnioskodawca korzystał z zasiłku chorobowego w okresie od 30 kwietnia 2014 r. do 19 września 2014 r. i dzieląc opinię biegłej – na podstawie art. 12 i art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przyznał wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 20 września 2014 r. na 3 lata.

Sąd drugiej instancji – rozpoznając apelację organu rentowego, kontestującą datę początkową przyznanej renty – powołał przepis art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i uznał, że organ rentowy był zobowiązany do wykazania wypłacanych zasiłków, a z tego wykazu wynika, że wnioskodawca zasiłek chorobowy pobierał w okresie od 30 kwietnia 2014 r. do 19 września 2014 r. W wykazie nie ma wzmianki o przedłużeniu okresu zasiłkowego na październik 2014 r. Karta przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy kończy się datą 19 września 2014 r. Do zamknięcia rozprawy przed Sądem pierwszej instancji nie przedstawiono dowodu o przedłużeniu wypłaty zasiłku; uczyniono to po raz pierwszy w apelacji (gdzie wymieniono okres otrzymywania zasiłku chorobowego od 28 kwietnia 2014 r. do 26 października 2014 r.). Zdaniem Sądu Apelacyjnego w apelacji organu rentowego nie przedstawiono jednak żadnego dowodu na poparcie tej okoliczności. W konsekwencji Sąd drugiej instancji uznał, że przyznanie wnioskodawcy prawa do renty od 20 września 2014 r. jest prawidłowe, odpowiada zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu oraz pozostaje w zgodzie z art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył skargą

kasacyjną. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) zarzucono niezastosowanie art. 57 ust. 1 w związku z art. 100 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) i bezpodstawne uznanie, że prawidłowe jest przyznanie wnioskodawcy prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 20 września 2014 r. w sytuacji, gdy wnioskodawca od dnia 28 kwietnia 2014 r. do dnia 26 października 2014 r. pobierał zasiłek chorobowy (przyznanie świadczenia rentowego było możliwe najwcześniej od 27 października 2014 r.).

W ramach podstawy procesowej zarzucono naruszenie art. 316 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. przez nie uwzględnienie przez Sąd Apelacyjny całości materiału dowodowego zebranego w sprawie i bezpodstawne oparcie ustalenia co do prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 20 września 2014 r. jedynie na części materiału dowodowego, z pominięciem faktu, że od 28 kwietnia 2014 r. do 26 października 2014 r. wnioskodawca pobierał zasiłek chorobowy. W konsekwencji przyznanie świadczenia rentowego było możliwe najwcześniej od 27 października 2014 r.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego [...] w całości i orzeczenie co do istoty sprawy oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne na rzecz organu rentowego; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu procesowej podstawy skargi (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), gdyż dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych determinuje (określa) płaszczyznę subsumcyjną przepisów prawa materialnego, stosowanych przez Sąd odpowiednio do przedmiotu spornego w sprawie roszczenia o rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok,

biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy. Stosownie do treści przepisu art. 382 k.p.c., sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Wyrażona w tym ostatnim przepisie zasada pełnej apelacji nakłada na sąd drugiej instancji obowiązki i uprawnienia sądu merytorycznego, który może dokonać innej oceny prawnej ustalonego przez sąd pierwszej instancji stanu faktycznego, odmiennej oceny dowodów i innych ustaleń faktycznych, a także uzupełnić ustalenia sądu pierwszej instancji. Niedokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych oznacza, że orzeczenie zostało wydane bez podstawy faktycznej, co samo przez się przesądza o wadliwości oceny (podstawy) prawnej, dlatego, pomimo, że art. 382 k.p.c. ma charakter ogólnej dyrektywy określającej istotę postępowania apelacyjnego, jako kontynuację merytorycznego rozpoznania sprawy, to jednak może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, jeżeli skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego materiału oraz że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2016 r., I PK 66/16, LEX nr 2290355).

W tym kontekście skarga kasacyjna w sposób uzasadniony kontestuje stanowisko zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w zakresie nieuwzględnienia przez Sąd Apelacyjny całości materiału dowodowego zebranego w sprawie i bezpodstawne oparcie ustalenia prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od 20 września 2014 r. jedynie na części materiału dowodowego, z pominięciem tego, że od 28 kwietnia 2014 r. do 26 października 2014 r. wnioskodawca pobierał zasiłek chorobowy.

Wskazać trzeba, że prawidłowe rozstrzygnięcie sprawy – w zakresie zastosowania przepisu art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie, z którym jeżeli ubezpieczony pobiera zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne lub wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane na podstawie przepisów Kodeksu pracy, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty szkoleniowej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku, świadczenia

lub wynagrodzenia – wymagało dokonania precyzyjnego ustalenia, w jakim okresie ubezpieczony otrzymywał zasiłek chorobowy; zwłaszcza, że kwestia ta była wyraźnym motywem apelacji.

Sąd Apelacyjny pominął, że w aktach rentowych wnioskodawcy znajduje się jednoznaczna adnotacja, iż zasiłek chorobowy był wypłacany w okresie od 28 kwietnia 2014 r. do 26 października 2014 r. (informacja z Wydziału Zasiłków z dnia 7 lipca 2015 r., karta 27 akt rentowych). Karta ta była wskazana w apelacji organu rentowego i do tej informacji należało się odnieść. W przypadku wątpliwości istniała możliwość zażądania dodatkowych wyjaśnień od obecnego na rozprawie apelacyjnej pełnomocnika ZUS lub zwrócenia się do wnioskodawcy o podanie daty końcowej otrzymanego zasiłku chorobowego.

Sąd drugiej instancji był zobligowany do uzupełnienia postępowania dowodowego przez uwzględnienie dowodu z k. 27 akt rentowych. W konsekwencji, z naruszeniem art. 382 k.p.c., zaskarżony wyrok został wydany przy zastosowaniu przepisów prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego, co miało wpływ na niewłaściwą subsumpcję art. 57 ust. 1 w związku z art. 100 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.